

Maaş kanununun bazı maddelerinin tefsirine dair ³/₂₄₈ numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Dahilye Encümeni Riyaseti tezkeresile Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları**T. C.***Başvekâlet**Muamelât Müdürlüğü**Şube 1**Sayı 6-814*

27 - II - 929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1108 numaralı maaş kanununun bazı maddelerinin tefsirine dair Millî Müdafaa Vekâletinden yazılan 18-II-929 tarih ve 1908-506 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktzasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Millî Müdafaa Vekâletinin 18-II - 929 tarih ve 1608/306 numaralı tezkeresi suretidir

1108 numaralı maaş kanununun askerî ve mülkî ahkâmı muhtevi bulunmasına binaen mevkii meriyete vazolunan 2-7-1927 tarihinden itibaren ordu mensubini hakkında da tatbikına emir verdirilmişti. Şimdiye kadar cereyan eden tatbikat neticesinde ciheti askeriyenin bazı hususî ve müstesna vaziyetlerle telif edilmiyen bazı ahkâmının ciheti askeriyece tatbik olunup olunmayacağı muhtacı tefsir görülmüştür. Şöyleki:

Kanunun ikinci maddesinde yeniden veya naklen bir mahalle tayin olunan memurlar memuriyetlerinin tebliği tarihinden itibaren âzamî on beş gün zarfında o mahalle hareket etmeğe mecburdurlar. Bu maddenin fıkrai ahiresinde her ne sebeple olursa olsun muayyen müddette mahalli memuriyetine muvasalat etmiyenlere yolda geçen fazla günler için maaş verilmez. Dördüncü maddesinde dahi on beş gün zarfında memuriyeti mahalline gitmiyen memurlara sabık vazifelerinden infikâkleri tarini ile yeni vazifelerine başladıkları tarih arasında maaş verilmemek şartile on beş gün daha mühlet itası caizdir. Bu ikinci on beş gün zarfında dahi hastalık gibi bir mazerete müstenit olmaksızın memuriyeti mahalline gitmiyenler müstafa oddolunur diye muharrerdir .

Kanunun tatbikatına göre tahvili memuriyet eden bir zabıt emrini tebelluğ ettikten sonra on beş gün zarfında her ne sebeple olursa olsun muayyen müddette kıt'asına iltihak etmediği takdirde yeni kıt'asına iltihakına kadar maaştan mahrum kalması iktiza etmektedir. Vakıya tayin olunanların bilâlüzum şurada, burada vakit geçirerek kıt'alarına geç iltihak etmeleri katiyen iltizam edilemez. Fakat her hangi bir zabıt tahvil emrini aldıktan sonra mahalli memuriyetlerine hareket edecekleri sırada hasbelbeşeriye kendisinin veyahut efradı ailesinden birinin hastalanması ve yahut gayet mühim ve mübrem bir aile işi zaruretile mezuniyet istihsal etmek ve yahut

hareket ettikten sonra esnayı rahta hastalanarak hastanelere yatmak mecburiyetine düşenlere maaş kanununun şekli zahirisine ve lâfız ve ibare mefadinâ tabi ve müncezip kalarak maaş verilmemesi hiç bir suretle karini adli nısfet görülmemektedir.

Binaenaleyh kanunun üçüncü maddesi mezuniyetin istimali sırasında tahvili memuriyet edenlere mezuniyetlerinin hitamına kadar maaş itasını tecviz etmekte olmasına ve tahvili memuriyet emrini tebellûğ etmeden mezuniyet almış olanlarla emrini tebellûğ ettikten sonra mezun olanlar arasında mahiyeten bir fark olmayacağına nazaran tahvil emrini aldıktan sonra mezuniyet almış ve yahut yolda iken hastalanarak hastanelere yatmış olanların dahi mezuniyet ve tedavi müddetlerince maaşlarının tesviyesi muvafıkı madelet olur.

Maaş kanununun on yedinci maddesinde vazife ve memuriyetlerine müteallik hususattan dolayı işten el çektirilen memurunin maaşları kat olunur. Tahkikat veya muhakeme ve yahut men'î muhakeme ve yahut beraet ve yahut ademi mesuliyet kararı alırlarsa maaşları kat olduğu tarihten itibaren tam ve tahsisatı fevkalâdeleri nısf olarak verilir. muhakeme neticesinde mahkûm olanlara işten el çektirildiği tarihten itibaren bir şey verilmez.

On sekizinci maddede vezaifi mevdualarına müteallik hususatin gayri ceraimden dolayı tahtı muhakemeye alınan memurların gayri mevkuf olarak muhakemeleri icra edildiği takdirde vazifeye devamları müddetince maaş ve tahsisatları tam olarak verilir. Mevkuf olanlar beraet dahi etseler mevkuf buldukları zaman için kendilerine bir şey verilmez diye muharrerdir.

Müstagnii arz olduğu üzere zabitan ve mensubini askeriyenin nisbetleri kat edildikçe sıfatı askeriyelerini muhafaza etmekle beraber vazifei resmîyelerinden tebaüt eylemelerini müteakıp başka bir işle de iştilgal edemiyerek her an emre amade bir vaziyette bulunmak mecburiyetinde olmalarına ve mumaileyhimin ve ailelerinin infakı devletin tahtı zaman ve tekeffülünde bulduğuna binaen açığa çıkarılıp tahtı muhakemeye alınanların neticei muhakemelerine kadar büsbütün marştan mahrumiyetleri manen ve maddeten şayanı teceviz olmadığı cihetle orduda ötedenberi meri ve müteamil olduğu veçhile yalnız ihtilâs ve irtikâp gibi ef'ale mütecasir olanların neticei muhakemeye kadar maaşlarının verilmeyerek bundan başka gerek vazifei askeriyeden ve gerek ceraimi adıye ve şahsiyeden mütevellit bulunsun açığa çıkarılıp Divan Harbe tevdi olunan zabitan ve mensubini askeriyenin neticei muhakemelerine kadar gayri müstahdem bulduklarına göre nısf maaş ve nısf tahsisat itası ve neticei muhakemede cezayi naktiye veya muayyen bir müddetle hapse mahkûm olanlarada yalnız mevkuf ve mahpusiyetleri müddetince maaşları verilmeyip bu müddet haricinde bir mahalle tayinlerine kadar geçecek müddet için de keza nısf maaş ve nısf tahsisat verilmesini vekâlet acizi pek lüzumlu ve zarurî haddetmektedir.

Maruzatı mebsutai acizanemin Meclisi Âlice tefsiren halli esbabının istikmaline müsaadei fahimanelerinin şayan buyurulması istirham olunur efendim.

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Karar № 6

Esas № 3/248

14-XII-1929

Dahiliye Encümeni Riyaseti tezkeresi

MALİYE ENCÜMENİ REİSLİĞİNE

1108 numaralı maaş kanununun bazı maddelerinin tefsiri talebini mutazammın tezkerenin Encümeninize sunulması kararlaştırılmıştır. Bu tezkereye ekli olarak takdim olunur efendim.

Dahiliye En. Reisi namına
M. M.

Malatya

A. Muttalip

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Karar № 14

Esas №

12-1-1930

Maliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

1108 numaralı maaş kanununun mülkî ve askerî ahkâmı muhtevi bulunmasına binaen mevkii meriyete vazolunduğu 2-VII-927 tarihinden itibaren ordu mensubini hakkında tatbikine başlanmış isede ciheti askeriyenin bazı hususî ve müstesna vaziyetlerle telifi mümkün olmiyan bazı ahkâmı tatbikat neticesinde tebaruz etmiş olduğundan mezkûr kanunun bazı maddelerinin ciheti askeriyeye tatbik edilip edilmeyeceği muhtacı tefsir görülerek Yüksek Meclisin bu baptaki mütaleası sorulmaktadır.

Muhtacı tefsir görülen maddeler şunlardır:

Kanunun ikinci maddesinde yeniden veya naklen bir mahalle tayin olunan memurlar, memuriyetlerinin tebliği tarihinden itibaren azamî on beş gün zarfında o mahalle hareket etmeğe mecburdurlar.

Fıkraî ahiresinde her ne sebeple olursa olsun muayyen müddette mahalli memuriyetine muvasalat etmiyenlere yölda geçen fazla günler için maaş verilmez.

Dördüncü maddesinde dahi on beş gün zarfında memuriyeti mahalline gitmiyen memurlara sabık vazifelerinden infikâkleri tarihi ile yeni vazifelerine başladıkları tarih arasında maaş verilmemek şartile on beş gün daha mühlet itası caizdir. Bu ikinci on beş gün zarfında dahi hastalık gibi bir mazerete müstenit olmaksızın memuriyeti mahalline gitmiyenler müstafa addolunur diye müharrerdir.

Maliye ve Millî Müdafaa Vekilleri Beyefendiler de hazır olduğu halde keyfiyet tetkik ve müzakere olundu.

Maddelerin sarahati kâfiyeyi ihtiva eden şekilde muharrer olmasından keyfiyetin tefsir mevzuu olmadığına encümence karar verildikten sonra yukardaki maddelerin tatbikat sahasında askerlere şumuli muvafık ve mümkün olup olmadığı şekli tetkik olundu. Ordu mensubininin hususî vaziyetleri kavanini mahsusa ile muayyen ve mazbut bulunmakta olduğundan müstesna vaziyetlerine ahenkdar olarak maaş kanununa berveçhi ati mevadın tezyili muvafık görülerek bermucibi havale Bütçe Encümenine takdim olunur.

Ma. E. R. Na.
M. M.
İhsan

M. M.

İhsan

Kâ.

A. Hilmi

Âza

Ankara

Sami

Âza

İçel

Emin

Âza

Kocaeli

R. Saffet

Âza
Trabzon
Şefik

Âza
Kırlareli
Şevket

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

№ 52 M.

Esas № 3/248

18 - III - 1930

Bütçe Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Maaş kanununun bazı maddelerinin tefsirine dair Dahiliye, Maliye ve Bütçe Encümenlerine havale edilen Başvekâlet tezkeresi Dahiliye ve Maliye Encümenlerinin mazbatalarile birlikte

encümenimize tevdi kılınmakla Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri Beyler hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi:

Millî Müdafaa Vekâleti tezkeresinde:

1 - Tahvil emrini alıpta şahsî veya ailevî bir mazeret dolayısıyla yeni kıt'asına iltihak edemeyenlerin mazeretleri kabul olunarak müddet on beş günü geçse de mezuniyetleri devam ettikçe maaş alabilmeleri nispet icabı bulunduğu ve netekim mezuniyet aldıktan sonra memuriyeti tahvil edenlere mezuniyetleri bitinceye kadar maaş verildiği,

2 - Nisbetleri kat edilmeyen zabitlerle, askerî memurlar askerî sıfatlarını muhafaza ettikleri her an emre amade buldukları ve bunların ve ailelerinin infakı Devletin zimamı altında olduğu cihetle açığa çıkarılıp muhakeme altına alınanların muhakeme neticesine kadar büsbütün maaştan mahrumiyetleri manen ve maddeten caiz görülmediği ve ötedenberi ordu teamülüne göre bunlara nisif maaş ve nisif tahsisat verilmek icap ettiği,

Mütaleası ileri sürülerek tefsir istenilmektedir.

Maliye Encümeni:

Millî Müdafaa Vekâletinin bahsettiği meselelerin tefsirle halli kabil olmadığı, zabitlerle askerî memurlara da şamil bulunan maaş kanununun askerlik hususiyetine göre kısmen tadili lâzım geldiği neticesine vararak maaş kanununa müzeyyl olmak üzere bir lâyiha teklif etmektedir.

Gerek Millî Müdafaa Vekilliğinin ve gerekse Maliye Encümeninin fikirlerine esas itibarile iştirak eden Encümenimiz Millî Müdafaa Vekilliğinin temas ettiği mes'elelerle Maliye Encümeninin teklif ettiği müzeyyel maddeleri, maaş, kanununun diğer hükümleri ve askerlik teamüllerile karşılaştırılarak aşağıdaki neticeleri tespit etmiştir :

1 - Tahvil emrini almış bulunduğu halde muayyen müddet zarfında kıtasına iltihak etmemek hususunda mülkiye memurlarıyla askerleri tefrik etmekte bir sebep görülememiştir. Maaş kanununun hükmü tahvil münasebetile memurların şurada burada kalmaları itiyadına mani olmak için hassatan konulmuştur .

2 - Maaş kanununun dördüncü maddesinin son fıkrasındaki (müstafi addolunur) kaydı, Devlet menfaati namına zabitlerin ve askerî memurların tabi bulunması icap eden esaslara münafi olduğundan askerlerin bu kayıttan istisnası muvafıktır .

3 - İhtilâs ve irtikâptan başka vazifelerine müteallik hususattan dolayı muhakeme edilmek üzere açığa çıkarılan zabitlerle askerî memurların Millî Müdafaa Vekâleti tezkeresinde gösterilen sebepler dolayısıyla muhakeme neticesine kadar yarım maaş alması muvafık görülmüştür .

Bunlar muhakeme neticesinde beraet etseler de mülkiye memurlarının beraet ettikleri takdirde alabilecekleri miktarı zaten almış bulunacaklarından bu miktarla iktifa icap eylemektedir. Bu sebeple Maliye Encümeninin teklifinde görülen (netice muhakemede hüküm müeddasına göre muamele yapılır.) kaydı çıkarılmıştır.

4 - İhtilâs ve irtikâp suçlarıyla açığa çıkarılan ve vazifelerinden veya adî ve şahsî suçlardan mevkuf ve mahpus olarak muhakeme altına alınan zabitlerle askerî memurlara bir şey verilmesi ve yalnız işeleri temin olunması muvafık görülmüştür . İşelerinin temini esasen askerlik usulü icabıdır. Ancak bunlar muhakeme neticesinde beraet etseler de vazifede bulunmadıkları, maaş ise ancak vazife ve hizmet karşılığı olduğu cihetle kendilerine bir şey verilmemek lâzımdır .

Bu sebeple (B) fıkrası tadil edilmiş ve müstakil madde haline konulmuştur.

Tadil ve ikmal suretile hazırlanan müzeyyel kanun lâyihası Umumî Heyete arz olunur.

Bütçe Encümeni Reisi	Reis Vekili	M. M.	Kâtip	Bordur
İstanbul	Bursa	Gaziantep	Gireson	Vahit
Fuat	Muhlis	Remzi	M. Kâzım	
Erzurum	Elâzız	Isparta	Sivas	Yozgat
H. Aziz	H. Tahsin	Mükerrem	Rasim	S. Sırrı
		Diyaribekir		
		Rüştü		

Maliye Encümeninin teklifi

20 haziran 927 tarih ve 1108 numaralı maaş kanununun 4 üncü ve 17 inci maddelerine müzeyyel mevat hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Maaş kanununun dördüncü maddesinin son fıkrasındaki müstafa addolunur, kaydı zabitan ve askerî memurlara şamil değildir.

MADDE 2 — (A), ihtilâs ve irtikâptan maada vazife askeriyelerinden mütevellit ceraimden veyahut ceraimi adiyeye ve şahsiyeden muhakeme edilmek üzere açığa alınan zabitan ve askerî memurlara muhakemeleri neticesine kadar nısıf maaş verilir. Neticei muhakemede hüküm müeddasına göre muamele yapılır.

(B), İhtilâs ve irtikâp cürümlerile veya vezaiî askeriyeden veyahut ceraimi adiyeden mütevellit olup mevkuf ve mahpus olarak tahfi muhakemeye alınan zabitan ve askerî memurlara neticei muhakemeye kadar maaş verilmez, yalnız efrat gibi işeleri temin olunur.

Neticei muhakemede hüküm icabına göre muamele yapılır.

MADDE 3 — İşbu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Millî Müdafaa Vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin tadili

1108 numaralı maaş kanununa müzeyyel kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Dördüncü maddenin son fıkrasındaki (müstafa addolunur) kaydı zabitlerle askerî memurlara şamil değildir.

İKİNCİ MADDE — İhtilâs ve irtikâptan başka, vazifelerine müteallik hususlardan dolayı muhakeme edilmek üzere açığa alınan zabitlerle askerî memurlara muhakemeleri müddetince yarım maaş verilir. Muhakemeleri neticesi beraet etseler de kendilerine ayrıca bir şey verilmez.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İhtilâs ve irtikâp suçlarıyla açığa çıkarılan ve vazifelerinden veya adı ve şahsî suçlardan mevkuf olarak muhakeme altına alınan zabitlerle askerî memurların muhakemeleri müddetince yalnız efrat gibi işeleri temin olunup kendilerine beraet etseler dahi mevkuf oldukları müddet için bir şey verilmez.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Millî Müdafaa Vekilleri memurdur.